MALI PUT

14390

Kovačević

MALI PUT SV. TEREZIJE MALOGA ISUSA

MALI PUT

SV. TEREZIJE MALOG ISUSA

PREMA FRANCUZKOM
PRIREDIO F. K.

»GLASNIK SRDCA ISUSOVA« — ZAGREB 1945

S DOPUŠTENJEM NADBISKUPSKOG DUHOVNOG STOLA,
ZAGREB, 22. I. 1945. BROJ 168
DRUGO IZDANJE — TISKANO U OŽUJKU 1945., 9—15

TISKARA »G L A S N I K« (IVAN NIKOLIĆ), ZAGREB, 1945.

PREDGOVOR

Sv. Tereziju Maloga Isusa prozvao je kršćanski svijet »sveticom ruža«. Povod tomu nazivu dala je izjava same svetice malo pred smrt, da će iza smrti učiniti, da se na zemlju prospe »kiša ruža«, kiša milosti i darova Božjih po njezinu zagovoru. No mnogi su iz te izjave svete redovnice napravili skroz na skroz krivi zaključak, da se kršćanska savršenost i svetost postizava nekim putem slasti, posutim ružama. Tko je međutim makar samo letimično prolistao životopis sv. Terezije Maloga Isusa »Poviest jedne duše«, što ga je po nalogu svojih poglavara ona sama napisala, opazit će, da je njezin život sve drugo samo ne staza posuta ružama. Svaki redak te knjige govori jasnim i nedvoumnim jezikom žrtve i odricanja. Njezin je život bio stalne uzme svoj križ i ne sliedi me, ne može biti moj učenik«* (Lk 14, 27). *A to ipak nije »put posut ružama«!*

Taj put je tako bliz i tako prilagođen za svakoga kršćanina. Život je sv. Terezije bio doduše život križa i odricanja, ali bez ikakvih velikih, izvanrednih stvari. Ona je provela duh odricanja

* »Poviest jedne duše«, Životopis sv. Terezije Maloga Isusa — Napisala ona sama, a preveo Milan Pavelić D. I. — »Glasnik Srdca Isusova«, Zagreb 1935.

u malim svagdanjim djelima, pa je to nazvala svojim »malim putem do svetosti«. A tim putem može i mora poći svaka duša. Iako su žrtve svagdanjega života na prvi pogled neugledne i neznatne, one postaju izražajem naše osobne ljubavi prema Bogu, ako ih primimo u pravome duhu. Time one čiste i posvećuju dušu, te ona raste u milosti i ljubavi Božjoj i brzim, iako strmim putem penje se prema vrhuncu kršćanske savršenosti. Sv. Terezija Maloga Isusa povezala je s tim »malim putem« svagdanjeg odricanja i žrtve duh neograničenog djetinjeg pouzdanja u Božje neizmjerno milosrđe. I to je njezina »tajna svetosti«, njezin »mali put do svetosti«, put duhovnoga djetinjstva.

Ova knjižica je kratak, sažet izvadak Poviesti jedne duše — *izravni navodi iz te knjige tiskani su ovdje kosim slovima — a svrha joj je ne toliko da iznese vanjski tok života Male Svetice, nego da iztakne u bogatom tkivu toga jednostavnoga, ali velikoga života, zlatne niti njezina »malog puta do svetosti«. Tko taj »mali put« jednom pravo i podpuno shvati, taj će istom pravo početi štovati Malu Tereziju, a ona će ga svojim primjerom i zagovorom voditi brzim korakom na »malom putu« do vrhunca kršćanske savršenosti.*

IZDAVAČ

1. PROLJEĆE MALOGA CVIETA

Terezija Maloga Isusa rodila se u Alençonu, (čitaj: Alansón) u Normandiji 2. I. 1873. Njezin otac, sin kapetana francuzke vojske, zvao se Luj Martin (Martén), a njezina majka Zélie Guérin (Zeli Gerén). Bili su kršćani staroga kova te su imali jednu jedinu želju: da predaju Gospodinu svu svoju djecu.

U ovom je blagoslovenom cvjetnjaku proklijalo već osam ljiljana, kad se rodio *mali cviet.* Na krstu je dobila ime *Marija Franciska Terezija,* a primili su je kao dar s neba. U otčinskom su domu Tereziju svi najradije zvali *mala kraljica.*

Njezine prve korake pratile su radost i ljubav. Nadarena osobitim pamćenjem Terezija nam sama pripovieda, pišući dražestnim načinom, uspomene onih sretnih dana, onih nedjelja, kada bi čitava obitelj poslije svete Mise i večernje polazila na šetnju. Sklad onih ljetnih večeri, koje su sprovodili u prirodi, »*promatranje velikog*

drveća, poljskog cvieća i potoka, u kom su se odrazivala nebesa«, rađalo je u njezinoj duši duboke, zauviek neizbrisive dojmove. Savršenije nego u bistrim valovima zrcalilo se nebo u čistoj duši ovoga djeteta.

Terezija je rado slušala, kad su joj pripoviedali o divotama neba. Kad joj je njezina pobožna majka govorila o sreći, kojom Bog opaja svoje izabrane, uzkliknula je jednom:

— *O kako bih volila da umreš, draga moja majčice!*

Kad su je za to prekorili, odgovorila je posve iznenađena.

— *Želim to zato, da ideš u nebo, jer si rekla, da se onamo dolazi istom iza smrti.*

Nažalost ljubko diete nije znalo, da je i Isus želio nagraditi svoju vjernu službenicu. Doskora se njena mila majka pridružila onoj četvorici malih anđelaka, koji su već iz kolievke poletjeli u nebo. Tereziji su bile tada tek četiri i pô godine.

Malo zatim odlučio je g. Martin ostaviti Alençon, da zbliži svoju djecu njihovom rodu po majci. Ova ga je odluka mnogo stajala, ali kao požrtvovan otac nije mario za žrtve. Uostalom nije ga ništa osobito za-

državalo u ovom gradu. Bog je blagoslovio svaki njegov podhvat. Već pred više godina mogao je napustiti trgovinu dragoga kamenja i nakita. Na njemu su se izpunile rieči Gospodinove: *Tražite najprije kraljevstvo Božje i pravdu njegovu, a sve ostalo će vam se dodati.* Uistinu njegovo su blagostanje pripisivali tome, što je uviek vjerno svetkovao nedjelju i onda, kada se slabo marilo za to. Nikad nije htio otvoriti svoje trgovine nedjeljom, ma da su mu prijatelji govorili, da tako gubi najljepšu priliku za trgovanje.

Luj Martin odputovao je dakle iz Alençona sa svojih pet kćeri: Marijom, Paulinom, Leonijom, Celinom i *Terezijom.* Dvie starije upravo su svršile svoje obrazovanje u samostanu Pohođenja u gradu Mans-u. One su svojim malim sestrama zamienile pokojnu majku. Marija postade majka Celini, Paulina Tereziji.

Odkad je vihor kušnje prohujao nad njihovim glavama, ovoj se biednoj djeci činilo, da zemlja ne će više imati nikakvog čara za njih. No ipak su u Lisieux-u, (Lizjé), u njihovom novom domu *Buissonnets* (Büisoné) osvanuli mnogi liepi dani bez oblaka.

Ovdje je Terezija naučila ljubiti Boga. Gospodin ju je obasuo mnogim milostima a Bl. Dj. Marija ju odlikovala svojom posebnom zaštitom. Terezija nam dražestnim načinom opisuje uspomene na svoje djetinjstvo, na zimske večeri u obiteljskom krugu, kada je »*mala kraljica*« sjedila uviek na koljenima svoga otca, koga je rado nazivala »*moj kralj*«.

Mi bismo tada čitali, veli ona, *o crkvenoj godini, zatim nekoliko stranica koje zanimive i ujedno poučne knjige. Poslije čitanja otac bi pjevao svojim ljubkim glasom blagozvučne pripjeve, kao da me želi uspavati. Onda bih naslonila glavu na njegovo srdce, a on bi me nježno njihao ... Napokon bismo se uzpeli na gornji sprat, da molimo večernju molitvu. I ovdje je opet moje mjesto bilo kraj dobrog otca, koga sam trebala samo promatrati, da vidim, kako mole svetci.*

Paulina je poučavala Tereziju. Poslije sata je djevojčica išla s otcem na šetnju. Ova bi šetnja uviek svršavala posjetom Presvetog Sakramenta. Bila je to prekrasna slika, kad je djevojčica s plavim kao svila mekim uvojcima, čistim i anđeoskim licem, držala starca za ruku. Prolaznici su

se često zaustavljali, da je promatraju i očitovali svoje udivljenje glasnim pohvalama. Kad bi sastali kojeg siromaha, diete bi moralo nositi milostinju. Terezija je to činila tako dražestno i ljubko, da je izmamila smiešak na ustne prosjaku, a bez sumnje i zraku radosti u njegovu srdcu.

Uvečer bi se prizor promienio. *Sjećam se,* piše Terezija, *da sam gledala zviezde neopisivim uzhićenjem. Napose skupinu zlatnoga biserja, (zviežđe Orion), na krajnjem obzorju. S uživanjem sam u njem opazila oblik slova T. Putem sam rekla svome dragom otcu:*

— Oče, gledaj, moje je ime zapisano na nebu!

Nato nisam više htjela da gledam biednu zemlju i molila sam ga, da me vodi. Ne gledajući, kuda idem, digla sam glavu u vis i promatrala zvjezdano nebo, a da se nisam umorila.

Kako su bili liepi dani za me, kad me moj »ljubljeni kralj« poveo sa sobom na pecanje. Kadkad sam i ja pokušala pecati svojom malom udicom, ali sam obično radije sjela nasamo na cvjetnu travu. Onda su me obuzele vrlo duboke misli, a da nisam ni znala, što znači razmatrati. Moja

je duša uronila u pravu molitvu. Slušala sam buku iz daljine i zujanje vjetra. Kadšto su nejasni zvuci vojničke glasbe iz grada doprli do mojih ušiju i tada bi mi blaga sjeta obuzela srdce. Zemlja mi se činila mjestom progonstva. Sanjala sam o nebu!

Oko šeste ili sedme godine vidjela sam prvi put more. Ovaj je prizor učinio na me silan dojam. Nisam mogla odkinuti pogled s mora. Uvečer toga dana, kad se činilo, da se sunce kupa u neizmjernim valovima bacajući preda se sjajnu brazdu, sjedjela sam s Paulinom na osamljenoj litici. Dugo sam promatrala zlatnu brazdu, za koju mi sestra reče, da je slika milosti, koja na tom svietu razsvjetljuje put vjernim dušama. Onda sam si predočila svoje srdce usred brazde kao mali čamac s dražestnom bielom zastavom. Odlučila sam, da ću ga držati uviek Isusu na vidiku, da može mirno i brzo ploviti prema nebeskoj obali.

Ali prije nego je njezin čamac pristao na vječnom žalu »Mali Cviet« Isusov *morao je proći kroz zimu kušnje i dopustiti da se njegova nježna čaška napuni rosom suza.«*

2. OSMJEH NEBESKE MAJKE

Njezina je *mala majčica,* sestra Paulina, stupila u samostan 2. listopada 1882. Terezija je smatrala sebe sirotčetom po drugi puta. Njezino srdce, slomljeno već u djetinjstvu, nije moglo podnositi ovu novu ranu. Ona oboli težko. Po znacima bolesti moglo se naslućivati, da je bolima, koje je ona trpjela kroz čitav niz sedmica, doprinio nečisti duh radi štete, koju će mu kasnije napraviti ova izabrana duša.

U časovima, kada je bol popustila, piše Terezija, *veselilo me da pletem vience od tratinčica i potočnica za Bl. Dj. Mariju. Bio je liepi mjesec svibanj. Čitava se priroda okitila proljetnim cviećem, samo je* Mali Cviet *venuo i činilo se, da će usahnuti zauviek. No ipak je imao pokraj sebe jedno sunce, a to je sunce bio kip nebeske Kraljice. Često, vrlo često je* Mali Cviet *okretao svoju čašku prema ovoj blagoslovenoj Zviezdi.*

Jednoga dana vidjela sam svog otca, gdje ulazi u moju sobu. Činilo se, da je veoma uzbuđen. Išao je prema Mariji i dao joj je više dukata moleći je neka piše u Pariz,

da se u svetištu Naše Gospe od Pobjede čitaju svete Mise kroz devet dana, da izprosi ozdravljenje svojoj biednoj maloj kraljici.

To nije bilo uzalud.

U nedjelju ove devetnice moja je draga sestra klekla plačući do moje postelje. Okrenuvši se prema Bl. Djevici zaklinjala ju je usrdnošću majčinske ljubavi, da uzdrži život djeteta. Leonija i Celina su se povele za njom. Taj vapaj vjere probio je vrata nebeska.

Ne našavši nikakve pomoći na zemlji i gotovo umirući od bola obratila sam se i ja svojoj nebeskoj Majci moleći je iz sveg srdca, da mi se napokon smiluje.

Kip najedanput oživi. Bl. Dj. Marija je postala liepa, tako liepa, da nikad ne ću naći rieči da opišem tu nebesku ljepotu. Njezino je nebesko lice odsievalo blagošću, dobrotom i neizkazanom nježnošću. A njezin rajski smiešak prodro je do dna mojeg srdca. Tada su nestale sve moje muke, a dvie debele suze orosile su mi oči i tekle tiho . . .

Da, mračna je zima prošla. Mali Cviet Bl. Dj. Marije *je toliko ojačao, da se pet*

godina kasnije razcvao na plodnoj gori Karmela.

Neko vrieme poslije mog ozdravljenja poslao me otac na putovanje. Svagdje su me mazili i divili mi se. Međutim je Isus govorio mojem srdcu i pokazao mi taštinu svih zemaljskih veselja, dvoraca i perivoja, gdje bogataši ovog svieta uživaju udobnosti života. Upoznala sam, da je na zemlji sve taština osim ljubiti Boga i Njemu samome služiti.

Isus mi je razjasnio, da je prava i jedina slava ona, koja će trajati zauviek. Da je postignemo, nije potrebno bogatstvo, ni slavno ime, niti da vršimo izvanredna djela, nego da se radije skrivamo od očiju drugih i pred samim sobom. U misli, da sam rođena za slavu, tražila sam tada sredstva, da je postignem. I u to mi je vrieme objavljeno, da će moja slava biti u tome, da postanem velika svetica.

3. PRVI SUSRET S ISUSOM

Vrativši se u Lisieux Terezija je nastavila školu u zavodu redovnica Benediktinki. Samo je još nekoliko mjeseci bilo do

njezine prve sv. Pričesti, koja je bila određena za 8. svibnja 1884. Za prvu sv. Pričest pripravljala se tako, da je svaku večer Djetetu Isusu prikazala snopić žrtvica kao kitu ruža i ljiljana, od kojih mu je htjela napraviti kolievku.

Napokon eto osvanuo je liepi dan.

O kako je bio sladak prvi cjelov Isusov mojoj duši! To je bio cjelov ljubavi! Osjetila sam, da sam ljubljena i rekla sam: Ljubim Te, predajem Ti se zauviek! Isus me nije ništa pitao; nije tražio nikakvu žrtvu. Već su se odavno Isus i Mala Terezija gledali i razumjeli... Taj se dan naš sastanak nije više mogao nazvati jednostavnim pogledom nego sjedinjenjem. Mi nismo više bili dvoje; Terezija je nestala kao kaplja vode, koja se gubi u krilu oceana. Isus je ostao sam, on je bio Gospodar, Kralj. Nije li ga Terezija molila, da joj oduzme slobodu? Ona se bojala te slobode. Osjećala se tako slabom, tako krhkom, da se htjela zauviek sjediniti s božanskom Snagom.

Poslije podne sam molila u ime svojih drugarica posvetu Bl. Dj. Mariji. Čini mi se, da je Ona gledala svoj Mali Cviet *i opet mu se smiešila. Napokon je noć za-*

vršila ovu liepu večer, jer iza najsjajnijeg dana sliedi mrak. Samo na dan prvog vječnog sjedinjenja u nebeskoj domovini ne će sunce nikad zaći!

Malo iza moje prve sv. Pričesti opet sam bila u duhovnim vježbama za svetu potvrdu. Pripravljala sam se veoma brižno na posjet Duha Svetoga. Nisam mogla shvatiti, zašto se mnogi tako malo pripravljaju na ovaj sakramenat Ljubavi? Na potvrdi sam dobila dar jakosti, koja mi je bila napose potrebna, jer je moje nutarnje mučeničtvo imalo naskoro započeti.

4. DOZRIEVANJE U KUŠNJI

Kroz više godina su joj doista duševne tjeskobe oduzele duševni mir, a skoro i zdravlje. *Treba izkusiti to mučeničtvo, do ga čovjek dobro razumije,* veli ona. U ovim tjeskobama ostala joj je njena sestra Marija jedini savjetnik. Ali i Marija ju je doskora ostavila da ode u samostan Karmeličanki.

Lišeno svake pomoći jadno se diete obrati na nebesa. Ona zamoli svoja četiri mala anđela, svoju braću i sestre, koji su je

pretekli ulazom u nebo, da joj vrate *mir*. Nije dugo čekala na odgovor. Dobila je željenu milost i bura je ustupila mjesto najsavršenijem miru.

Oslobođena od duševnih tjeskoba i prevelike svoje osjetljivosti, njezin se razum razvijao. Živo je željela da se izobrazi. Kako je voljela čitati, napredovala je više za nekoliko mjeseci nego za sve školsko vrieme. *Ali*, veli ona, *nisam smjela da si uzmem za ovu izabranu razonodu vrieme po volji, već su mi ga vrlo ograničili. To mi je često dalo prilike za velike žrtve. Čim je vrieme prošlo, smatrala sam za dužnost, da odmah prekinem usred najzanimljivijeg mjesta.*

Zanesena za sve, što je veliko i liepo, željela je da izvodi junačka djela. Ali Gospodin je nije pozvao na sjajna djela po ljudsku, nego na mučnu i skrivenu apostolsku službu.

Neke nedjelje, kad sam zatvarala molitvenik na svršetku Mise, provirila je između listova jedna sličica našega Gospodina na križu, ali tako da sam vidjela samo jednu njegovu božansku ruku probodenu i krvavu. Osjetila sam novo, neizkazano čuvstvo. Moje se srdce lomilo od

bola gledajući predragocjenu krv, koja je kapala na zemlju, a da se nitko nije požurio, da je skupi. Odlučila sam da ću se duhom neprestano zadržavati do nogu križa, da primam božansku rosu spasenja i da onda njome škropim duše.

Od toga je dana vapaj umirućeg Isusa: »Žeđam!« odjekivao svaki čas u mom srdcu i razplamćivao dosad nepoznatu i vrlo živu gorljivost. Htjela sam da dadem piti mome Ljubljenom. Osjećala sam, da i mene mori žeđa za dušama, i htjela sam pod svaku cienu da otmem grješnike vatri paklenoj.

Čula sam o nekom velikom zločincu, koga su osudili na smrt radi užasnih ubistava. Zbog njegove okorjelosti trebalo se bojati, da će biti proklet navieke. Da spriječim ovu zadnju i nepopravljivu nesreću, upotriebila sam sva duhovna sredstva, koja se mogu zamisliti.

Kad nam je pripoviedala o nenadanom obraćenju ovog osuđenika, »*njezinog prvoga* (duhovnog) *djeteta*«, uzkliknula je: *Ah! Odkad sam primila ovu veliku milost, moja je želja, da spasavam duše, rasla svaki dan. Mislila sam tako utišati Isusovu žeđu; ali što sam mu više davala*

piti, to je žeđa moje biedne male duše bivala veća. Primala sam ovu žestoku žeđu kao najslađu nagradu.

Terezija je dakle bačena u ocean ljubavi u nepovrat. Revnost za duše potiskuje poput snažnih udaraca vesla njezin čamac od obale. Odsada će letjeti od pobjede do pobjede sve do blaženog dana, kada će junakinja *pasti s oružjem u ruci*, pošto je izpunila u malo godina dugi život!

Ovo oružje samozataje i žrtve ne će ona više odložiti. Gospodin ju je zaodjenuo milošću sasvim posebne jakosti u blagoslovenoj božićnoj noći 1886. *Na ovaj je dan moga obraćenja*, piše ona, *osvojila moje srdce ljubav prema bližnjemu i potreba da sebe uviek zaboravljam. Od toga vremena postala sam sretna.*

5. PROSIPANJE CVIEĆA ISUSU

Od ovog se doba posvetila *malim krepostima*, u kojima se potajno vježbala. *Nimalo nisam slična liepim dušama, koje su si od djetinjstva nalagale razne vrste mučenja. Ja sam nastojala samo o tom, da produbem svoje: da lomim svoju volju, da se*

suzdržim od koje rieči prigovora, da činim male usluge svojoj okolini, a da toga nitko ne opazi.

Tajno zadovoljavati Isusa dostajalo je njenoj bezazlenoj i iskrenoj duši. Kasnije, kad je budu pitali, kako čovjek postaje svet, odgovorit će riečima, za koje se čini: da su kratki sadržaj njezina života:

Treba činiti samo jedno: sipati Isusu pred noge cviećе malih žrtava, zatim se prepustiti podpuno Njemu.

Ova podpuna predaja, koja je već očarala dušu mlade djevojke, dat će joj doskora snage u težkoj kušnji. Bojno polje, gdje se dosada borila, ne dostaje više njezinoj gorljivosti.

6. BORBOM DO ISUSA

Za nekoliko mjeseci bit će joj 15 godina, a njena je želja da stupi u Karmelski samostan na Božić, na godišnjicu »*svoga obraćenja*«. Ona se povjeri svojim dvjema starijim sestrama. Kolike je muke čekaju na njenom putu! Kako da kaže svoju nakanu Celini, drugarici svojeg djetinjstva, koja će ostati sama kod kuće, jer je i

Leonija već ostavila sviet i otišla u samostan Pohođenja. Ali se Celina već dovinula Terezijinoj namjeri. Nimalo je nije priečila. Što više, ona ju je podržavala i pomagala da razkine sve veze. Međutim je trebalo govoriti o tom i s otcem.

Izabrala sam, veli ona, *svetkovinu Duhova. Cieli sam dan molila razsvjetljenje od Duha Svetoga zaklinjajući apostole, da mole za me.*

Poslije podne vrativši se od blagoslova našla sam željenu priliku. Otac je sjedio u vrtu, gdje je sklopljenih ruku promatrao krasotu prirode. Sunce je na zapadu pozlaćivalo svojim zadnjim žarom vrške velikih stabala, dok su male ptice cvrkutale svoju večernju molitvu.

Njegovo je liepo lice imalo pravi nebeski izraz. Osjećala sam, da je mir poplavio njegovo srdce. Sjela sam kraj njega suznih očiju ne rekavši ni rieči. Gledao me neizrecivom nježnošću. Prislonio je moju glavu na svoje srdce i rekao:

— Što ti je, mala moja kraljice? Povjeri mi!

Zatim, kao da krije vlastito svoje uzbuđenje, digao se i stao hodati polagano privijajući me postojano na svoje srdce. Ta-

da sam govorila o Karmelu, o mojoj želji, da naskoro stupim u karmelski samostan. Bila sam uporna i branila svoju stvar. Moj je neizporedivi otac bio brzo pobieđen.

Pošto je dobila dopuštenje svog otca, morala je moliti dozvolu i od vlč. Delatroette (D'latroet), nadstojnik Karmeličanki. On se pokazao vrlo iznenađen radi tako preuranjene molbe. Rekao je Tereziji veoma odlučno: »Ne!«. Ipak ju je uputio na preuzv. gospodina Hugonin-na (Ügonena), tamošnjega biskupa, pa što on odluči.

Terezija nije oklievala da ode k biskupu. Nekoliko dana kasnije vodio ju je otac u Bayeux (Bajé). Ali biskup nije htio ništa odlučiti, prije nego se ne porazgovori sa nadstojnikom Karmela.

Vidjevši da je njezina nakana odgođena, vrati se Terezija žalostna u Lisieux. Ona se ipak nadala proti svakoj nadi. Pred odlazak u Rim sa biskupijskim hodočašćem odlučila je, da će tamo moliti samog Svetog Otca za željenu dozvolu.

Godine 1887., 7. studenog, odputovala je u Rim sa svojim otcem i svojom sestrom Celinom.

Poviest njezinog života ljubko nam crta dojmove ovoga puta. Prisustvujemo u Vati-

kanu dirljivom prizoru, gdje ta djevojčica kleči do nogu Namjestnika Isusa Krista i moli ga suznim očima, da joj dozvoli stupiti u karmelski samostan sa petnaest godina!

Ali odgovor Leona XIII., premda proročki, nije bio odlučan.

Moja je kušnja bila velika, piše ona. *Međutim jer sam učinila sve, što je bilo do mene, da odgovorim pozivu Božjem, osjećala sam na dnu srdca veliki mir. Ovaj se mir slegao samo duboko u nutrini. Tuga je zaokupila moju dušu sve do rubova... A Isus je šutio... Činilo se, da je odsutan. Ništa mi nije odavalo njegovu nazočnost.*

Putovanje činilo joj se od tog časa bez čara, te se rado vratila u Lisieux.

Držala je, da će ondje naći odgovor preuzv. g. Hugonina. Međutim je odgovor stigao istom 28. prosinca. Biskup dopušta, da Terezija može odmah stupiti u Karmel. Nažalost ovaj puta joj samostan nije htio da otvori vrata. Častna majka je odredila, da čeka dok prođe korizma.

Ova nova kušnja postala je sasvim zasebna patnja za siromašnu djevojku. Ali ona se s povjerenjem prepustila malom Isusu, *koji je spavao u njezinom srdcu i koga ona nije htjeha da probudi.* Pa zar mu se nije već odavno predala kao mala igračka?

Od nekog sam se vremena darovala djetetu Isusu kao igračka... Rekla sam mu: neka se sa mnom ne služi kao skupom igračkom, kojom se djeca zadovoljavaju gledajući je, a da se ne usude dirati je. Isus neka se njome služi kao lopticom bez ikoje vriednosti, koju može baciti na zemlju, gurati je nogom, probušiti je, ostaviti je u kakvom kutu ili je pritisnuti na svoje Srdce, ako ga to veseli. Ukratko, htjela sam zabaviti malog Isusa i predala sam se njegovim djetinjim željicama.

Kasnije će ona pjevati svojoj Majci, Nebeskoj Kraljici:

Sve što mi je Isus dao, može uzeti natrag. Reci mu, neka se nikad ne da smetati od mene. Može se sakriti. Čekat ću ga sve do dana, kad sunce ne bude više zapadalo; kad bude utrnula moja vjera! (U nebu ostaje samo ljubav, a vjera i ufanje prestaju).

Za vrieme posljednjih mjeseci, koje je provela u Buissonnets-u, Gospodin joj je udielio radost, da vidi izbliza dječje duše.

Mnogo sam se bavila, piše ona, *sa dvie male biedne sirote. Starijoj još nije bilo šest godina. S pravom radosti promatrala sam, kako bezazleno i iskreno vjeruju sve, što sam im govorila. Mora da sveto krštenje ostavlja u duši vrlo duboku klicu bogoslovnih kreposti* (vjere, ufanja i ljubavi), *jer od djetinjstva nada u vječna dobra dostaje, da rado prinosimo žrtve. Kad sam se sastajala s mojim dvjema malim djevojčicama, koje su se tako liepo slagale, nisam im obećala igračaka ni bonbona, nego sam im govorila o vječnoj nagradi, koju će Isus dati dobroj djeci. Starija, u koje se počeo razvijati razum, gledala me izrazom žive radosti i stavljala mi tisuću zgodnih pitanja o malome Isusu i njegovom liepom nebu. Onda mi je oduševljeno obećala, da će uviek popustiti svojoj sestrici i da ne će nikada zaboraviti pouke »velike gospojice«, kako me ona zvala.*

Kada Terezija svrne pogledom unatrag, izjavljuje, da bi se po svojoj ponosnoj i vatrenoj naravi bila mogla izgubiti zauviek. Ali dodaje:

Jer sam imala pred očima samo dobre primjere, naravno da sam se htjela povoditi za njima.

Promatrajući nedužnu dušu djeteta poređujem je s mekim voskom, u koji se može utisnuti svaki otisak: nažalost zlo kao i dobro. Razumijem rieč Isusovu: »Bolje bi mu bilo, da mu se mlinski kamen objesi o vrat i da ga bace u more, nego da sablazni jednoga od ovih malih« (Lk 17, 2). *O, koliko bi duša postiglo veliku svetost, da su ih od početka dobro vodili!*

7. ISUSOVA ZARUČNICA

Međutim su dani čekanja brzo prošli i 9. travnja 1888. mlado je djevojče stupilo u samostan.

Nije to bilo bez velikog bola. Njezino je nježno i osjetljivo srdce zadrhtalo, kad je ostavljala Buissonnets, to drago gniezdo, gdje je uživala toliko radosti i miline. Morala je reći »Zbogom« milom otcu, koga je ljubila dvostrukom djetinjom ljubavlju; svojoj dragoj Celini; svojim odanim rođacima.

Moje je srdce kucalo tako jako, da sam se pitala, ne ću li umrieti... Zagrlila sam sve svoje. Klekla sam pred otca, da me

blagoslovi. I on je kleknuo i blagoslovio me plačući.

Zamalo su se zaklopila samostanska vrata iza nje. *Mala Kraljica,* sada *Terezija Maloga Isusa i svetoga Lica,* stigla je u luku. Ona je brzim lietom preletjela razmak, koji dieli sviet od samostana. Bila je tu. Sama u maloj ćeliji. Tu su imale proteći posljednje godine njezinog prognanstva ovdje dolje.

Naslućujemo, što se iza toga zbivalo u ovoj duši tako prekaljenoj; u srdcu od petnaest godina s tako viteškim i čistim težnjama. Jednim je pogledom izmjerila svoj put.

Tko želi postići koji cilj, mora za to upotriebiti podesna sredstva. I mene je Isus poučio, kako se osvajaju duše po križu.

Zato, što je više nailazila na križeve, to se u njoj jače umnažala želja za trpljenjem. Njezina revnost za obraćenje grješnika i za posvećenje svećenika, posebni cilj Karmeličanki, bila je tim žarča, što je više pila iz kaleža kušnje.

Čim je ušla u samostan, dočekalo ju je trpljenje razširenih ruku. Njezin je svagdanji kruh bila gorka duhovna suhoća.

Glavarice, mjesto da je maze, podvrgle su njezinu krepost težkim kušnjama.

Napokon je došlo vrieme, da primi redovničku haljinu. Terezija je mogla opet da vidi i zagrli svoga otca.

Ova je slava 10. siečnja bila nažalost zadnje slavlje mog dobrog otca, njegova posljednja svečanost na zemlji! Za ovom slavom od jednoga dana sliedila je bolna muka, poput one božanskog Učitelja. Kad je poklonio Bogu svu svoju djecu, prikazao je i sama sama sebe. Gospodin ga je primio kao žrtvu paljenicu. On ga je prokušao kao zlato u vatri i pronašao ga vriednim sebe.

Njezin je poštovani otac obolio od uzetosti mozga. Ova bolna kušnja bila je najavljena Tereziji u njezinom djetinjstvu u nekom proročkom viđenju. Značenje viđenja razumjela je istom na dan, kad se izpunilo. Ona piše:

Moja želja da trpim izpunila se do kraja. Ali moja ljubav k trpljenju nije popustila. Zato je doskora moja duša postala dionicom tjeskobe srdca. Duhovna suhoća se povećala. Nisam našla utjehe ni na nebu ni na zemlji. Ipak sam usred mora tuge bila najsretnije stvorenje.

Tako je prolazilo vrieme njezinih zaruka. U to je doba primala svetica obilna razsvjetljenja o nutarnjoj savršenosti. Ona piše o zavjetu siromaštva:

Isus me poučio, da je ova krepost u tom, da primamo ravnodušno, ako nam uzmu ne samo ugodne stvari, već i stvari, koje su nam od prieke potrebe. U ovo me vrieme obuzela prava ljubav za najneugodnijim i najneudobnijim predmetima.

Dalje veli:

Mnogo sam se trudila da se ne izpričavam. To mi je bilo vrlo težko. Napose sam nastojala da skriveno činim mala djela kreposti. Tako sam voljela slagati ogrtače, koje su sestre zaboravile. Tražila sam svaku priliku da im učinim kakvu uslugu.

8. SVATBENI DAROVI

Zadovoljan sa svojom malom zaručnicom, Isus se htio sjediniti s njom srdačnije. Odstranio je sve zapreke, koje su je priečile, što je bila premlada. Zavjetovanje je bilo određeno za 8. rujna 1890.

Neka nam Terezija sama priča o duhov-

nim vježbama, što ih je imala prije zavjetovanja.

Ni govora da bih bila utješena. Zaokupila me podpuna suhoća i gotovo osjećaj napuštenosti. Isus je spavao kao uviek u malom mojem čamcu. Ah! Vidim da ga duše vrlo riedko ostavljaju da mirno u njima počiva. Dobri Učitelj umoran od napora, što postojano ide dušama ususret, žuri se da izkoristi počinak, koji mu nuđam. Nema sumnje, On će se probuditi istom prije mojih velikih duhovnih vježba za vječnost. Ali mjesto da me to boli, silno me raduje.

Doista, gdje sam ja od toga da bih bila sveta! To dokazuje već i ovo moje razpoloženje. Ne bih se smjela radovati svojoj duhovnoj suhoći, nego bih trebala kriviti svoju slabu revnost i vjernost. Morala bih očajavati, ali ja ne očajavam! Držim, da se mala djeca jednako sviđaju roditeljima, kada spavaju i kada su budna. Znam, da liečnici uspavljuju bolestnike, kad ih operiraju. Napokon mislim, da Gospodin vidi našu krhkost i da se spominje, kako smo samo prah.

Međutim na dan svojih zavjeta *utonula je u more mira. U ovome miru, koji nad-*

mašuje svaki osjećaj, položila je svete svoje zavjete.

Osjećala sam se pravom kraljicom, piše ona. *Izkoristila sam taj naslov, da dobijem sve milosti, što ih Kralj daje nezahvalnim podložnicima. Nosila sam na svom srdcu i pisamce, gdje je bilo zabilježeno, što želim za sebe:*

»O Isuse, moj božanski Zaručniče, daj da moja krstna odjeća nikad ne potamni. Radije me uzmi, nego da me ostaviš na zemlji, da okaljam svoju dušu najmanjim griehom. Daj, da nikada ne tražim i ne nađem nikoga drugog nego samo Tebe. Stvorenja neka su za me ništa i ja za njih ništa! Neka ništa zemaljskog ne muti moj mir!

O Isuse! Molim te samo mir. Mir, a nadasve l j u b a v, neograničenu i bezkrajnu! Isuse, daj da umrem za Te kao mučenica; daj mi mučeničtvo duše ili tiela. Ah! Daj mi radije oboje! Učini, da izpunim svoja obećanja u svoj njihovoj savršenosti. Neka se nitko ne zanima za me; neka me gaze i zaborave kao sitno zrno pieska. Darujem se Tebi, Ljubavi moja, da na meni podpuno izvršiš svoju svetu volju,

a da Te u tomu stvorenja ne uzmognu nikada spriečiti.«

Na svršetku ovoga liepoga dana položila sam prema običaju svoj vienac ruža do nogu Bl. Dj. Marije bez traga sjete. Osjećala sam, da vrieme ne će odnieti moje sreće . . .

Mala Gospa! Liepoga li blagdana da postanem zaručnicom Isusovom! Blažena Djevica je kao malo diete prikazala svoj mali cviet malome Isusu! Taj dan je sve bilo malo, osim milosti, koje sam primila; osim mira i radosti, kad sam navečer promatrala krasne zviezde na nebeskom svodu i mislila, da ću skoro poletjeti u nebo, da se sjedinim sa svojim božanskim Zaručnikom u krilu vječne radosti.

Takove su bile vruće težnje, koje su se dizale iz srdca novozavjetovane redovnice prema svome Ljubljenomu.

9. »MALIM PUTEM« DO SVETOSTI

Mali Cviet, što smo ga promatrali, kako pupa pod zrakama božanskoga sunca, za kratko se vrieme razcvao u miomirisnu ružu divne ljepote. Toj će ruži doskora

odpasti latice, jer će ih povjetarac ljubavi oruniti, da je preobrazi. Ona nam odkriva i tajnu ovog naglog preobraženja:

Žrtvovala sam se Isusu, da u meni izvrši savršeno svoju svetu volju. A Isus nije našao u toj povjerljivoj duši nikakve zapreke, pa ju je obasuo svim obiljem milosti.

Kasnije, kad joj njezine novakinje, koje je zadivila svojim poukama, budu rekle: »Vi ste svetica!« odgovorit će im: »*O ne! Nikad nisam činila djelâ svetaca! Ja sam podpuno mala duša, koju je Bog obasuo milostima...*«

A malo zatim priznaje prostodušno, da od svoje treće godine nije ništa uzkratila dragome Bogu...

Rado pjeva s Bl. Dj. Marijom: »*Gospodin je pogledao na neznatnost službenice svoje... Gladne napuni dobrima...« Jest Svemogući mi je učinio velike stvari!*

Ona, koliko je do nje, priznaje bezazleno, da joj je Bog dao sasvim izvanredne milosti.

Gospodin mi je izkazao isto milosrđe kao i kralju Salomonu. Izpunio je sve moje želje: ne samo želje za savršenstvom,

nego i one, za koje sam poslije uvidila, da su izprazne.

Videći kako jedna od mojih sestara liepo slika sitno slikarstvo i pjeva pjesme, mislila sam, da bih bila sretna, kad bih također znala slikati; da mogu izraziti svoje misli u stihovima, da činim dobro u svom krugu... Na veliko začuđenje samostanske zajednice uspjela sam naslikati više slika, spjevati više pjesama i dano mi je da činim dobro nekim dušama. I kao što je Salomon osvrnuvši se na djela svojih ruku, za koja se tako bezkorisno trudio, uvidio, da je pod suncem sve taština i patnja duha; upoznala sam i ja iz izkustva, da je jedina sreća na zemlji, ako se povučemo i ne ćemo da znamo za stvorena bića. Razumjela sam, da su sva djela bez ljubavi ništa, pa i najsjajnija.

Terezija je u svom djetinjstvu ljubila cviće. Zatvorivši se u samostan s petnaest godina odrekla se zauviek da skakuće po livadama punim proljetnog cvieća. No Isus je nije zaboravio, pa joj je slao mnogo cvieća i u samostan. Ove želje, koje mlada Karmeličanka zove *djetinjim,* Gospodin joj je vrlo rado i bogato izpunjavao. — Željela je na pr. da pada snieg na dan,

kada bude primila redovničku koprenu, da bude sve bielo kao njezina haljina. I uza sve blago i toplo vrieme dan prije, ugledala je na dan svog oblačenja, da se samostanski vrt zabielio od sniega!

10. U ŠKOLI MILOSRDNE LJUBAVI

Još je ostala najdublja želja njezinog srdca: da i njezina sestra, »*sladki odjek njezine duše*«, postane zaručnicom Isusovom u blagoslovenom samostanu u Lisieux-u. Gospodin je ostvario i ovu želju. Kad je završila svoju službu anđela tješitelja svoga oca u njegovim posljednjim danima, Celina je napokon mogla da poleti prema Karmelu . . .

Sada, uzkliknula je sveta Terezija, *nemam druge želje osim ljubiti Isusa svim srdcem. Da, jedino me ljubav privlači. Ne želim više trpljenja niti smrti, premda volim oboje. Dugo sam ih zazivala kao vjestnike radosti . . . Trpjela sam i mislila, da sam na domaku nebeske luke. Od svog sam najnježnijeg djetinjstva držala, da će* Mali Cviet *biti ubran u svom proljeću. Danas me privlači samo odricanje. Drugog*

vodiča nemam. Jedino, što još žarko molim, jest: da se nad mojom dušom savršeno izvrši volja Božja.

O moj Bože! Tvoja me je ljubav pretekla već od mojeg djetinjstva i rasla je sa mnom. Sada je duboka kao ponor i ja joj dubinu ne mogu da izmjerim.

Kako je sladak put ljubavi! Bez sumnje čovjek može pasti, biti nevjeran, ali ljubav zna izkoristiti sve. Ona brzo uništi sve, što se ne sviđa Isusu i ostavlja na dnu srdca samo duboki, blagi mir.

Znanost ljubavi! Ah! Ne želim druge do ove znanosti! Davši za nju sva svoja bogatstva, kao zaručnik u »Pjesmi nad pjesmama«, smatram da nisam dala ništa.

Zar ne mogu nakon tolikih milosti pjevati s Psalmistom, da je Gospodin dobar, a njegovo milosrđe vječno? Čini mi se, kad bi sva stvorenja primala iste milosti, nitko se ne bi bojao Boga, već bi g a l j u b i l i do skrajnosti. Iz ljubavi, a ne iz straha, ne bi nikad nikoja duša počinila ni najmanjega svojevoljnoga grieha. Ali sve duše ne mogu biti jednake. Potrebne su različite zajednice (redovničke), *da svaka časti na poseban način po koje Božje*

savršenstvo. Meni je dao svoje bezkrajno milosrđe. Kroz ovo neizrecivo zrcalo promatram njegova druga svojstva. Tada gledam, kako sva Božja svojstva odsievaju ljubavlju. I sama Božja pravednost izgleda mi, možda više nego koje drugo svojstvo, zakriljena ljubavlju. Kako je sladko osjećati, da je Gospodin pravedan, t. j. da računa s našim slabostima; da izvrsno pozna nepostojanost naše naravi. Dakle čega da se bojim?

Godine 1895. Bog mi je dao milost da shvatim bolje nego ikada, koliko Isus želi da Ga ljubimo. Jednog dana mislila sam na duše, koje se daruju Božjoj pravdi kao žrtve. Žrtvuju se zato, da uzmu na sebe kazne, koje su namienjene grješnicima. Cienila sam ovu veliku i plemenitu žrtvu, ali nisam osjećala nimalo poticaj, da to isto činim.

O, moj božanski Učitelju, uzkliknula sam iz dubine svoga srdca, zar samo Tvoja pravednost prima žrtve paljenice? Zar ih ne treba i Tvoja milosrdna ljubav? Sa svih je strana nepriznata, odbačena... Srdca, na koja želiš da je razsipaš, obraćaju se stvorovima. Od njih traže sreću u jadnoj časovitoj ljubavi, mjesto da se bace

u Tvoj naručaj i prigrle divni žar bezkrajne Tvoje ljubavi.

O moj Bože! Da li će se Tvoja prezrena ljubav zaustaviti u Tvom Srdcu? Kad bi Ti našao duše, koje bi se predale Tvojoj Ljubavi, čini mi se, Ti bi ih brzo spalio. Ti bi bio sretan, što nije zatomljen plamen neizmjerne ljubavi, koji plamti u Tebi.

Ako Tvoja pravda, koja se ipak prostire samo nad zemljom, teži, da se razlije, koliko više teži Tvoja milosrdna ljubav da razpali duše, jer se Tvoje milosrđe uzdiže do u nebesa. O Isuse, daj da ja budem ta sretna žrtva! Spali svoju malu žrtvicu vatrom božanske ljubavi!

11. ŽRTVA LJUBAVI

Kad je sv. Terezija opisala u Poviesti svoje duše *plamene ljubavi Božje i oceane milosti, koji su preplavili njenu dušu,* i kada se prikazala Bogu kao *žrtva paljenica* (9. lipnja 1895.) nastavlja:

Nekoliko dana iza moga žrtvovanja milosrdnoj Ljubavi molila sam na koru Križni put. Najedanput sam osjetila, da me ranila strjelica, tako vatrena i žarka, da sam

mislila: umriet ću. Ne znam, kako da protumačim ovaj zanos. Nemam poredbe, kojom bih mogla predočiti snagu ove vatre. Činilo mi se, da me čitavu neka nevidljiva sila podpuno uronila u vatru... O kakova vatra! Koja li slast! Još jednu minutu, jednu sekundu dulje — i moja bi se duša odielila od tiela... Nažalost, opet sam se našla na zemlji. Duhovna suhoća se vratila smjesta, da obitava u mojem srdcu. Ali od ovoga sam dana prožeta i okružena ljubavlju. Milosrdna Ljubav me svaki čas obnavlja i čisti. Ne ostavlja u mom srdcu ni traga griehu. Ne, ja ne mogu da se plašim čistilišta. Znam, da ne bih ni zaslužila, da uđem sa svetim dušama u ovo mjesto pokore; ali znam i to, da vatra ljubavi posvećuje jače nego vatra čistilišta. Znam, da Isus ne će da trpimo uzalud. Isus ne bi u meni budio željâ, koje osjećam, kad ih ne bi htio izpuniti.

Svršeno je... Božanska je ruka povukla svoje vatreno koplje, ali je rana smrtonosna... Terezija Maloga Isusa je sada »*žrtva ljubavi*«, a plamen, koji je izgara, još je jači.

Terezija kao vješt kormilar ne skida očiju sa sjajnog svjetionika, koji je vodi.

Taj svjetionik je Isus, njezin život, jedina njena misao. Razsvietljena njegovim sjajnim svietlom brižno se uklanja grebenima, koji bi mogli da uspore njezin put. Ona gleda na božanski kompas, koji je sam nebeski Brodar stavio u Petrovu lađicu: u Sveto Evanđelje, u kom su odkrivene tajne Njegove Ljubavi. Sveta je Terezija danju i noću nosila Sveto Evanđelje na svom srdcu i doskora podpuno shvatila izjave, koje su izašle iz usta same Vječne Rieči: »Dajem vam n o v u zapovied, da ljubite jedan drugoga, kao što sam ja ljubio vas.« Ona će doslovno držati ovu novu zapovied, koju Isus naziva s v o j o m.

Terezija nam izlaže zanosno i jezikom, kojim naučava Crkva, na osnovu evanđeoskih rečenica, kako treba da vršimo u životu ovu savršenu ljubav prema bližnjemu. Ona nas vodi da pratimo njezine vlastite borbe i pobjede. Onda zaključuje ovako:

Jest, nagrada je velika već na zemlji. Na ovom je putu samo prvi korak težak.

O Isuse, odkad ovaj sladki kamen izgara moje srdce, uživam i hrlim putem Tvoje nove zapoviedi. Hrlit ću do blaženoga dana, kada ću se pridružiti djevičanskoj

pratnji. Sliedit ću Te u bezkrajnim prostorima pjevajući Tvoju novu pjesmu, pjesmu ljubavi.

12. UČITELJICA SVETOSTI

Ali prije nego bude pratila božanskoga Kralja u nebu, *mala kraljica* bit će pastirica. Postala je učiteljica novakinjâ. Divnom je mudrošću vodila ovce svoje ovčarnice na nebesku pašu. Pokazivala je svoj »mali put« ljubavi i sliepoga povjerenja. Učila ih je, da predano ljube Isusa i usvoje smionu djetinjsku prostodušnost. Skromna Karmeličanka nije ni pomislila, da sebi pridieli i najmanji uspjeh.

Razumjela sam, da sama od sebe ne mogu ništa učiniti, veli ona, *te sam se u duši i srdcu bavila jedino time, da se sve više sjedinim s Bogom. Znala sam, da će mi On povrh toga dodati sve drugo. Doista moja se nada nikad nije prevarila. Imala sam uviek pune ruke, kadgod je bilo potrebno da nahranim duše svojih sestara.*

Ovdje je kao i drugdje: posvud treba da postoje samozataje i žrtve. Kad govorim

s kojom novakinjom, bdijem nad tim, da sebe svladavam, čuvam se pitanja, koja bi izdovoljavala moju radoznalost. Ako novakinja priča nešto zanimljivo i prieđe na drugo, što mi je dosadno, a da nije svršila prvo, gledam, da je ne podsjetim na prijašnji predmet razgovora. Čini mi se, da čovjek ne može činiti nikakvo dobro, ako traži sama sebe.

Jednoj sestri, koja ju je pitala: kakvim sredstvom, da se služi da postane sveta, odgovori Terezija:

Vježbajte se u malim krepostima. To je kadikad težko. Ali dragi Bog ne uzkraćuje nikada prvu milost, koja nam daje jakost, da se nadvladamo. Ako duša odgovori na milost, odmah je prosvietljena. Uviek sam se čudila pohvali upravljenoj na Juditu: »Ti si radila muževnom hrabrošću i tvoje srdce je ojačalo.« Prije svega treba da radimo srčano. Na to se srdce ohrabri te idemo od pobjede do pobjede.

Drugi put piše:

Kako možete pitati, da li je vama moguće ljubiti dragoga Boga, kako ga ljubim ja? Moje želje za trpljenjem nisu ništa; njima ne zahvaljujem neograničeno pouzdanje, koje osjećam u svom srdcu. Isusu

se sviđa da ljubim svoju malešnost i svoje siromaštvo, On voli moje slijepo pouzdanje u njegovo milosrđe... Evo moga jedinoga blaga! Zašto ovo blago ne bi bilo i vaše? Draga sestro, razumijte me! Shvatite: što smo slabiji i bjedniji, to smo sposobniji da ljubimo Isusa; prikladniji da budemo žrtvom djelovanja ove ljubavi, koja sažiže i preobrazuje...

Jednom tumači kako shvaća poziv Karmeličanke i veli:

Mislila sam, što bih mogla da poduzmem da mogu spasavati duše. Razsvietlila me jedna jednostavna rieč Evanđelja. Jednom je Isus pokazao na zrela žitna polja i rekao svojim učenicima: »Podignite oči i promatrajte polja! Ona su već biela za žetvu...« (Iv. 4, 35). *I malo dalje »Žetva je velika, a poslenika je malo; molite zato Gospodara žetve, da pošlje poslenike u žetvu svoju«* (Mt. 9, 37).

Naš poziv nije da idemo žeti Božju žetvu. Isus ne kaže nama: »Gledajte dolje, žanjite polja.« Naš je poziv još uzvišeniji. Evo rieči božanskoga Učitelja »Dignite oči i gledajte... Gledajte, koliko ima u nebu praznih mjesta; na vama je da ih izpunite... Vi ste moji Mojsiji, koji mole na gori. Molite, da vam pošljem radnike i poslat ću vam; čekam samo jednu molitvu, jedan uzdah vašega srdca!« Nije li, da tako kažem, apostolat molitve uzvišeniji od apostolata rieči? Na nama je da molitvom sazdamo evanđeoske radnike (glavna dužnost Karmeličanki jest, da mole za svećenike i misionare), *koji će spasavati tisuće duša, kojima ćemo mi postati majke. Treba li dakle da mi zavidamo svećenicima Gospodnjim?*

Svećenici Gospodnji! Tko bi znao reći, koliko se sveta Terezija divila, koliko je bila zanesena za njihovu svetu službu! Znala je, da su se njezini pobožni roditelji nadali, da će dati Bogu u osobi zadnjeg djeteta, svećenika, misionara. Htjela je, koliko je u njenoj moći, da izpuni ovaj apostolski san. U ovu je svrhu radostno primila priedlog da odputuje u inozemni karmelski samostan. Taj se prijedlog uistinu nije izpunio. Ali će ona usred svojih najdubljih ganuća patiti od *progonstva srdca*. A te je patnje željela polako uživati.

13. MUČENIČTVO DUŠE

Na nju navali najstrašnija nutarnja kušnja, koju je ikada pretrpjela. Tamna je koprena zastrla njezinu dušu. Ne, to nije koprena, nego tamni zid, koji se diže do neba i sakriva zvjezdano nebo pred njom.

Božanski se Učitelj spomenuo, da ga je njegova zaručnica vrlo često ponizno i uporno molila, neka s njom postupa po miloj volji. Došao je čas, da joj usliša molbu. Ona je sebe gledala u mračnoj tamnici sumnja. Činilo joj se, da je lišena vjere, toga liepog svietla, koje je uviek blistalo pred njenim očima tako živim, tako čistim sjajem.

Terezija je tada trpjela strašno mučeničtvo. Ali vjerna svojem putu posvemašnjeg odricanja, ona sebe prepušta sve više Onomu, za koga se činilo, da je odbija.

Kad bi me Bog i ubio, uzkliknula je, *ja bih se ufala u Njega!* Terezija izjavljuje, *da se trudi izpovijedati vjeru, sve ako i nema uživanja od vjere.* Zatim dodaje:

Ja sam u toj godini više puta izmolila čin vjere, nego za cieloga svojega života. Unatoč ovoj kušnji, koja mi oduzima svaku utjehu, mogu još reći: »Gospodine, Ti me obasiplješ radošću u svemu, štogod mi činiš..., jer, ima li veće radosti nego li trpjeti Tebi za ljubav? Da, sretna sam, što ne mogu, dok sam na zemlji, očima duše promatrati liepo nebo, koje me čeka. Sretna sam zato, da bi se Ti, Gospodine, dostojao otvoriti ga u vječnosti jadnim nevjernicima. Jedina milost, što Te molim jest, da Te nikada ne uvriedim.

Kad joj se činilo, da ju je nebo ostavilo, a na zemlji nije našla utjehe, ipak nije klonula niti se žalostila jedan čas. Za nju su bili ovi tjeskobni dana, dani podpune radosti.

14. TAJNA »MALOGA PUTA«

Ova duša, tako jaka u borbama života, mislila je, da je sama slabost. U nekoj prigodi držeći, da je nešto pogriešila, reče:

Vrlo se radujem, što sam bila nesavršena. Danas mi je dobri Bog dao velike milosti; to je sretan dan. Ja sam se zadojila mišlju, da me moje sestre smatraju nekrepostnom. Bila sam sretna,

jer sam se ćutjela malom i slabom; sretnija, nego da sam, milošću podržavana, bila uzor strpljivosti.

Kad su se čudili, što tako govori, nastavi:

Ja imam čudno svojstvo: — uviek sam radostna: i kad podlegnem i kad pobiedim!

Spomenuvši razna djela odricanja, što ih je vršila, dodaje:

Vidite, da sam veoma mala duša, koja dragome Bogu može žrtvovati samo vrlo male stvarčice. Još mi se često događa, da popustim, te mi izmaknu i ovakve neznatne sitnice, koje daju srdcu toliki mir. No zato ipak ne klonem. Umirim se, što imam malo manje mira, pa sam drugiput opreznija. O kako me Gospodin usrećuje! Kako je lako i sladko služiti Mu na zemlji!

Njezina nevina duša izpituje tajne neizmjernoga Milosrđa, da ih odkrije nama.

Što se uzdižem k Bogu sa pouzdanjem i ljubavlju, nije razlog to, što sam sačuvana od težkoga grieha. Ah, osjećam, kad bih imala na duši i sva zločinstva, koja se mogu počiniti, da ne bih izgubila ništa od svojega pouzdanja. Slomljena srdca od kajanja otišla bih i bacila bih se u naručaj

svome Spasitelju. Znam: On je milovao razsipnoga sina; shvatila sam Njegove rieči Magdaleni, ženi preljubnici i Samarjanki. Ne, nitko me ne može ustrašiti, jer znam, što da držim o Njegovoj ljubavi i Njegovom milosrđu. Znam, da bi u tren oka izčeznulo sve množtvo uvreda poput kaplje vode bačene na živu žeravicu.

U životu otaca pustinjaka se priča, da je jedan od jih obratio neku javnu grješnicu, koja je sablažnjavala čitav kraj svojom razkalašenošću. Ova je grješnica ganuta milošću sliedila svetca u pustinju, da tamo čini strogu pokoru. Ali već prve noći, kad je putovala, još prije nego je stigla u mjesto svoje samoće, razkinuli su se njeni smrtni okovi od silnoga kajanja punog ljubavi. Pustinjak je vidio u isti čas anđele, gdje nose njenu dušu u krilo Božje.

Evo vrlo liepog primjera za ono, što bih htjela reći, ali se ove stvari ne daju izraziti!... Ah kad bi slabe i nesavršene duše, kao što je moja, osjećale, što osjećam ja, nijedna ne bi očajavala, da će se uzpeti na vrhunac gore Ljubavi. Jer Isus ne traži velika djela, već jedino odricanje i priznavanje. Ne govori li nam On na usta proroka: »Meni ne

trebaju ovnovi vaših stada... Prikazujte Bogu žrtve zahvalnice i djela hvale i slave«?

Da, moja je želja uviek bila, da postanem sveta. Ali nažalost poređujući sebe sa svetcima uviek sam se uvjerila, da je između njih i mene ista razlika, koju vidimo u naravi između gore, koje se vrhunci dižu nebu pod oblake, i zrna sitnoga pieska, što ga prolaznici gaze. No mjesto da klonemo duhom, govorila bih sama sebi: dragi Bog ne bi budio u meni neostvarive želje. Dakle mogu unatoč svoje malešnosti težiti za svetošću! Da postanem većom? Nemoguće! Moram podnositi samu sebe, kakva jesam, sa svim svojim bezbrojnim nesavršenostima. Ali tražit ću način, kako da dođem u nebo malim, posve ravnim, vrlo kratkim i sasvim novim putem. Htjela bih da nađem dizalo, koje bi me dignulo do Isusa, jer sam premalena, da se penjem po mučnim stepenicama savršenstva.

Zatim tumači odlično i prostodušno, kako je odkrila predmet svojih želja.

Dizalo, koje treba da me digne do neba, jesu tvoje ruke, o Isuse! Zato mi ne treba da postanem

većom, naprotiv treba da ostanem mala; da postanem sve manja i manja. O moj Bože, Ti si premašio sve moje očekivanje, a ja ću pjevati o Tvojem milosrđu!

15. ŽIVOTNA SVRHA

Međutim će je Gospodin, zanesen čarima svoje zaručnice, doskora oduzeti zemlji. Još nekoliko mjeseci i nebeski će dvor slaviti vječno sjedinjenje božanskog Kralja s njegovom *malom Kraljicom.* Dok je čekala Gospodina, bivao je plamen, koji ju je izgarao, sve žešći i žešći.

O htjela bih Isusa toliko ljubiti! Ljubiti, kako ga još nitko nije ljubio!

Zatim se ponudila Ljubljenome, *da će za njega trpjeti i najstrašnije muke. Htjela bi propoviedati Evanđelje svim narodima,* da uzplamti u svim dušama iskra, koja gori u njezinom srdcu.

Kada su joj neizmjerne želje zadavale pravo mučeničtvo, otvori Poslanice svetoga Pavla, ne bi li tu našla kakav liek svome bolu. Čitala je, da ne mogu svi najedanput biti apostoli, proroci, naučitelji Crkve; da se Crkva sastoji od različitih članova i da

oko ne može biti istodobno ruka. Napokon pošto je savjetovao, da gorljivo traže najsavršenije darove, apostol dokazuje, da su svi darovi ništavni bez ljubavi, da je ljubav k bližnjemu najizvrstniji put, da sigurno dođemo k Bogu.

O Isuse, moja ljubavi, kliče tada Terezija, *evo moje zvanje! Napokon sam našla svoj poziv! Moj je poziv ljubav! Jest, našla sam svoje mjesto u krilu Crkve. A ovo mjesto, Bože moj, dao si mi Ti. U srdcu Crkve, moje Majke, bit ću ljubav!... Tako ću biti sve. Ovako će se izpuniti moj san! O sjajni svjetioniče ljubavi, znam, kako ću doći k Tebi! Našla sam tajnu, da si prisvojim Tvoj žar!*

Ja sam samo nemoćno i slabo diete, ali baš moja slabost mi daje smionosti da sebe darujem kao žrtvu Tvojoj ljubavi, o Isuse!

O moj Bože, znam da se ljubav plaća jedino ljubavlju. Tražila sam i našla sredstvo, da si olakšam srdce vraćajući Tebi ljubav za ljubav. Poznam sada jedno jedino: ljubiti Tebe, o Isuse! Slavna su mi djela uzkraćena. Ne mogu da propoviedam Evanđelje, da prolijem svoju krv... Ništa zato! Moja braća (svećenici) rade mjesto mene. Ja kao malo diete ostajem posve blizu kraljevskog priestolja. Ljubim za one, koji se bore. — Ali kako da posvjedočim svoju ljubav, jer se ljubav dokazuje djelima? — Malo će diete sipati cvieće... Njihovim će mirisom namirisati Božje priestolje; pjevat će svojim zvonkim glasom pjesmu ljubavi!

Sipati cvieće znači: ne dopustiti da mi izmakne ni najmanja žrtvica, nikoji pogled, nijedna rieč. Hoću da izkoristim i najmanja djela, da ih činim iz ljubavi. Hoću da trpim iz ljubavi, da se radujem iz ljubavi. Evo, tako ću sipati cvieće! Ne će mi doći pod ruku nijedan cviet, a da ga ne orunim za Tebe... Zatim ću pjevati. Pjevat ću uviek, makar brala ruže usred trnja. Moje će pjevanje biti tim zvučnije, što će bodljike biti dulje i oštrije!

16. PJESMA LJUBAVI

O moj Isuse! Ja ljubim Tebe; ljubim Crkvu, svoju Majku. Sjećam se, da je njoj i najmanji pokret iz čiste ljubavi koristniji, nego li sva druga djela sjedinjenja u jed-

no. A ima li zaista u mom srdcu čiste ljubavi? Kako može duša tako nesavršena kao moja težiti za puninom ljubavi? Kakva je to tajna? Zašto ne pridržiš, o moj jedini Prijatelju, onu uzvišenu težnju za velike duše, za orlove, koji lebde u visinama? Ja sam eto samo sitna mala ptičica pokrita sa nešto lakih pahuljica. Nisam orao; imam samo njegove oči i srdce...

Da, unatoč moje skrajnje malešnosti ja se usuđujem piti očima božansko Sunce i plamtjeti da poletim do njega. Htjela bih da letim, da poletim za orlom, ali sve što mogu jest: da podignem svoja krilca. Nema u mene ni toliko snage, da uzletim.

Što će biti sa mnom? Da umrem od bola videći, kako sam nemoćna? O ne, ne ću da se radi toga žalostim! U smjelom odricanju hoću da ostanem ovdje, upirući sve do smrti svoje oči u božansko Sunce. A kad se nadviju tamni oblaci i pokriju Zviezdu Ljubavi, onda ću utvrditi svoje pouzdanje do skrajnih granica, jer znam, da s one strane tmastnih oblaka još sja moje sladko, blago Sunce.

O vječna Rieči, o moj Spasitelju! Ti si orao, koga ljubim i koji me privlači. Ti, sišavši na zemlju progonstva, htio si da

trpiš i umreš zato, da digneš sve duše i da ih uroniš do središta presvetoga Trojstva, vječnog ognjišta ljubavi. Ti si, opet uzašavši k nedokučivom svietlu, ostao skriven u našoj suznoj dolini pod prilikom biele Hostije, da me hraniš svojom vlastitom biti. O Isuse, dopusti, da Ti kažem, da mi Tvoja ljubav postaje neshvatljiva...

Kako bi Ti mogao htjeti, da izpred ovakova primjera moje srdce ne uzleti prema Tebi? Kako bih mogla postaviti granice svojem pouzdanju? O znam, da su za Te i svetci činili neshvatljive stvari. Činili su velika djela, jer su bili orlovi! Ja sam premalena da činim velika djela, a moja je preuzetnost u tom, što se nadam, da će me Tvoja ljubav primiti kao žrtvu. Moja se preuzetnost oslanja na pomoć anđela i svetaca, da poleti k Tebi na vlastitim Tvojim krilima, o moj obožavani Orle! Upirat ću neumorno svoje oči u Tebe, doklegod budeš Ti to htio. Hoću da me očara Tvoj božanski pogled; hoću da budem plien Tvoje ljubavi. Ufam se, da ćeš Ti jednoga dana udariti na me, odnieti me u ognjište Ljubavi, da me napokon uroniš u taj plameni bezdan i učiniš, da dovieka postanem sretnom žrtvom.

O Isuse! Zašto ne mogu da kažem svim malim dušama, kako si neizrecivo blag! Kad bi Ti našao slabiju dušu od moje — o, to je nemoguće! — ćutim, da bi uživao, da je obaspeš još većim milostima, samo ako bi se ona predala punim pouzdanjem Tvojem bezkrajnom milosrđu.

Ali čemu želja da saobćujem tajne Tvoje ljubavi, o moj Ljubljeni? Zar me nisi Ti naučio ove tajne? Zar ih ne možeš sam odkriti drugima? Znam, da možeš. Zaklinjem Te, da to učiniš. Usrdno te molim, svrni svoj pogled na veliki broj malenih duša; zaklinjem Te, da si na ovome svietu izabereš legiju malih žrtava, vriednih Tvoje ljubavi!...

17. IZGARANJE U LJUBAVI

Ovako svetica svršava svoju pjesmu Ljubavi. Božanski je Orao čuo njenu molitvu. Sprema se, da se zaleti na »*malu pticu*«, koja će biti njegov pobjednički plien.

Na Veliki petak g. 1896. mladoj je Karmeličanki prviput izbila krv iz pluća.

Mislila sam, da ću umrieti, veli ona, *i moje se srdce raztapalo od radosti. Nije li to bilo sladko žuborenje iz daljine, koje mi je naviestilo dolazak Zaručnika?*

Doista! Od ovoga dana opada njezina snaga. Groznica je neprestano troši. Ali je njezina muka tek započela.

Smrt ljubavi, što je želim, reče ona, *to je Isusova smrt na križu.* Terezija je bila uslišana. Trpjela je muke tjelesne, a istodobno još veće duševne muke. *Čaša je puna do ruba!* uzkliknula je. *Nisam mislila da je moguće toliko trpjeti!*

Međutim joj je Gospodin kadšto kapnuo kapljicu utjehe u njezin gorki kalež. Jednom su joj pokazali sliku Djevice Orleanske u verigama u času, kad je tješe tajni glasovi, a Terezija reče:

I mene je utješio nutarnji glas. Svetci me s neba hrabre i vele: Dok si u okovima, ne možeš izvršiti svoje poslanje, ali kasnije, poslije tvoje smrti, doći će vrieme tvojih pobjeda.

Osjećam da će početi moje poslanje; poslanje da učim ljubiti dragoga Boga, kako ga ljubim ja... da pokažem svoj mali put dušama. Hoću da sprovodim svoje

vrieme u nebu tako, da činim dobro na zemlji. Do svršetka svieta ne ću moći mirovati! Ali kad anđeo bude rekao: »Vremenu je kraj!«, onda ću se odmarati, onda ću moći uživati, jer će broj izabranih biti podpun.

Pitali su je: Koji ćete put pokazati dušama?

Put pouzdanja i podpunog odricanja. Pokazat ću im sredstva, kojima sam uviek sjajno uspjela; reći ću im da treba činiti samo jedno na zemlji: sipati Isusu cvieće malih žrtava, predobiti ga milovanjem. Tako sam Ga ja predobila. Zato će me tako liepo primiti!

Vi se dakle ne bojite suda?

O ne! Nije li pisano, da će maleni biti suđeni krajnjom blagošću?

Priprosti, a tako uzvišeni odgovori. Tajna Božjega djeteta! Kad bismo ih mogli navesti sve redom! Svaki njezin odgovor odiše najčišćom ljubavlju, najodvažnijim odricanjem, i pokazuje, do kojeg stupnja Bog stanuje u njoj.

18. U VJEČNU RADOST

Napokon svanu zora 30. rujna 1897., vječni dan za našu sladku žrtvu, koja je providjena sakramentima umirućih bila spremna da postane žrtva paljenica. Valovi bola dizali su se sve to više. Poput kormilara, koji sred biesne oluje na ulazu u luku ne gubi smionost, ova se duša puna vjere junački borila da stigne u luku, kad je opazila posve blizu sjajni svjetionik vječnog žala.

Kad je samostansko zvono zvonilo večernji pozdrav Gospi, uprla je Terezija neopisiv pogled na Zviezdu mora, Bezgrješnu Djevicu. Bio je to čas, da pjeva: *Ti Majko, koja si mi se smiešila u zoru mog života, dođi, nasmieši mi se opet sad uveče!*

— *Častna majko,* upita ona svoju poglavaricu, *nije li to smrtna muka? Ne ću li sad umrieti? . . .*

— Jest, diete moje, to je smrtna muka, ali će je Isus možda produžiti za koji sat.

Na to će Terezija blagim i turobnim glasom:

— *Neka! . . . Dobro ! . . . O ne bih htjela da manje trpim ! . . .*

Zatim gledajući svoje razpelo reče: *O!... ja Ga... ljubim! Bože moj, ja... Te ljubim!*

Svetica na umoru najednom je klonula. Glavu je nagnula na desno kao djevice mučenice, koje su same pružale glavu pod oštricu mača. Ili bolje kao žrtva ljubavi, koja izčekuje od božanskoga Strielca užarenu strjelicu, od koje želi da umre. Nenadano se podigne, kao da je zove tajni glas, i otvori oči. Njezin pogled uprt u nebo obasjan je mirom i neizrecivom srećom.

Svršeno je. Anđeo ostavlja zemlju... Božanski Orao uhvatio je svoj plien i nosi ga zauviek u rajske visine...

*

A sada, mila golubice, glasniče mira, pomozi »*malim dušama*«, da sliede svietlu brazdu, koju je tvoj čamac zacrtao na oceanu života. Male su duše vidjele na tvojoj bieloj zastavici plamenim slovima utisnute rieči, koje su zarobile njihova srdca: ž i v j e t i u l j u b a v i! One dolaze u velikom broju, da pitaju, kako se živi u ljubavi i kako se umire u ljubavi, jer i one žele živjeti i umrieti u ljubavi kao ti.

Spomeni se molitve, kojom si molila Isusa za njih. Privuci me, požurimo... Tebe je Gospodin privukao i odtada ti Njega pratiš na nebeskim poljanama. Mi, koji smo još u progonstvu suzne doline, hoćemo da hrlimo za novim mirisom, kojim si ti namirisala put ljubavi. Privuci nas, neka božanski Zaručnik učini od nas, što je učinio od tebe: ž r t v e s v o j e m i l o s r d n e l j u b a v i!...

SADRŽAJ

		Strana
	Predgovor	5
1.	Proljeće Maloga Cvieta	7
2.	Osmjeh nebeske majke	13
3.	Prvi susret s Isusom	16
4.	Dozrievanje u kušnji	18
5.	Prosipanje cvieća Isusu	21
6.	Borbom do Isusa	22
7.	Isusova zaručnica	28
8.	Svatbeni darovi	31
9.	»Malim putem« do svetosti	35
10.	U školi milosrdne ljubavi	37
11.	Žrtva ljubavi	41
12.	Učiteljica svetosti	43
13.	Mučeničtvo duše	47
14.	Tajna »Maloga puta«	49
15.	Životna svrha	53
16.	Pjesma ljubavi	56
17.	Izgaranje u ljubavi	59
18.	U vječnu radost	61